

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหาร
งานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดชัยนาท
THE STUDY OF THE RELATIONSHIP BETWEEN LEADERSHIP OF SCHOOL
ADMINISTRATORS AND ACADEMIC ADMINISTRATION IN SCHOOLS UNDER
THE LOCAL GOVERNMENT ORGANIZATION OF CHAINAT PROVINCE

สุปรานี จิตรดา^{1*} สายทิพย์ ยะฟู² และ ทีปปิพัฒน์ สันตะวัน³
Supranee Jitrada^{1*}, Saythit Yafu² and Teeppipat Suntawan³

สังกัด (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์)^{1,2,3}

*Corresponding author. E-mail: supranee-ja1@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ศึกษาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูจากสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดชัยนาท จำนวน 146 คน ได้มาด้วยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบ แบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่มีค่าความเชื่อมั่นด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา เท่ากับ 0.95 และด้านการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา เท่ากับ 0.98 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ภาวะผู้นำแบบให้การสนับสนุน รองลงมาคือ ภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ภาวะผู้นำแบบสั่งการ 2) การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และ 3) ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูง

คำสำคัญ: การศึกษาความสัมพันธ์ ภาวะผู้นำ การบริหารงานวิชาการ

Abstract

The purposes of this research were to: 1) study leadership of school administrators; 2) study academic administrations in school; and 3) study of the relationship between leadership of school administrators and academic administration in schools. The research sample was 146 school administrators and teachers of school under The Local Government Organization of Chainat

Province. The sample was obtained by stratified sampling. The research instrument was 5 rating scale questionnaire. The reliability of leadership of school administrators was at 0.95 and academic administrations in school was at 0.98. The statistics used for data analysis were mean, standard deviation and the Pearson correlation coefficient.

The research findings were as follows: 1) the leadership of school administrators overall were at a high level. The aspect with the highest average was Supportive Leadership, followed by achievement-oriented Leadership. The aspect with the lowest average was directive leadership; 2) academic administrations in school overall were at a high level. The aspect with the highest average was learning process development, followed by development of quality assurance systems within educational school. The aspect with the lowest average was development and use of media and technology for education; and 3) leadership of school administrators was positive related to academic administration in schools significant at the .01 level, with a high correlation.

Keywords: The Relationship Study, Leadership, Academic Administration

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 กำหนดให้มีการจัดระบบโครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษาของไทยให้มีเอกภาพเชิงนโยบายและมีความหลากหลายในทางปฏิบัติ โดยมีการกระจายอำนาจไปสู่สถานศึกษาโดยตรง โดยมีผู้อำนวยการสถานศึกษาเป็นผู้บริหาร และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นผู้กำกับ สนับสนุนและมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการบริหารจัดการจึงเห็นได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในฐานะผู้มีส่วนร่วมรับผิดชอบอย่างใกล้ชิดต่อการจัดการศึกษาอันเป็นพื้นฐานการศึกษาทุกระดับ ดังนั้นการที่จะปฏิบัติงานในหน้าที่ได้อย่างเหมาะสมผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่อง การบริหารสถานศึกษา กล่าวคือ ต้องทราบขอบข่ายและภารกิจ การบริหารและจัดการสถานศึกษา โดยกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดขอบข่ายและภารกิจการบริหารและจัดการสถานศึกษาไว้ 4 งาน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) จากขอบข่ายและภารกิจการบริหารและจัดการสถานศึกษา และแนวการจัดการศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ แสดงให้เห็นว่า การจัดการศึกษามุ่งเน้นที่ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ซึ่งเป็นขอบข่ายงาน และภารกิจของงานวิชาการโดยตรง ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า การบริหารงานวิชาการเป็นภารกิจหลักของผู้บริหารสถานศึกษา และถือว่าเป็นหัวใจของสถานศึกษาที่จะต้องดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายของการศึกษา นั่นคือ นักเรียนมีความรู้ คู่คุณธรรม ดี เก่ง มีสุข มีคุณภาพ และคุณสมบัติที่พึงประสงค์ที่ต้องการ สามารถดำรงชีวิตอยู่สังคมได้อย่างมีความสุข (อุทุมพร ชินแสน, 2559)

การบริหารงานวิชาการดังกล่าวผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีบทบาทสำคัญโดยผู้บริหารจึงเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดที่จะเป็นผู้ริเริ่มในการดำเนินงานวิชาการให้เป็นไปอย่างราบรื่น ทั้งนี้เพื่อผลประโยชน์ที่ผู้เรียนจะได้รับให้มากที่สุด ในขณะที่นั้น ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้มีคุณลักษณะด้านความรู้ทางวิชาการ ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้บริหาร เพราะเป็นคุณลักษณะที่แสดงถึงความรู้ความสามารถ ทักษะ กระบวนการ

เทคนิค ความเชี่ยวชาญด้านหลักสูตร และกระบวนการเรียนการสอน จำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติงานตามภารกิจของสถานศึกษา นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีคุณลักษณะด้านภาวะผู้นำ ซึ่งเป็นความสามารถของบุคคลในการใช้อิทธิพล อำนาจและสามารถจูงใจให้บุคคลหรือกลุ่มปฏิบัติตามความคิดเห็น และความต้องการของตนด้วยความเต็มใจที่จะให้ความร่วมมือเพื่อจะนำไปสู่ความสำเร็จบรรลุเป้าหมายของกลุ่มหรือองค์การตามที่กำหนดไว้ (วิมล จันทรแก้ว, 2555) โดยภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพนั้นมีความสำคัญต่อความสำเร็จขององค์กรในอันที่จะดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้เป็นอย่างมาก ความล้มเหลวขององค์กรต่าง ๆ ที่เป็นมาสืบเนื่องมาจากการขาดผู้นำที่มีประสิทธิภาพแทบทั้งสิ้น ประสิทธิภาพของผู้นำจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อผู้นำได้ใช้ภาวะผู้นำซึ่งภาวะผู้นำมีหลายแบบแล้วแต่ว่าจะเลือกใช้แบบใดให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง การเลือกแบบภาวะผู้นำควรคำนึงถึงผู้ใต้บังคับบัญชา สถานการณ์และบุคลิกภาพของผู้นำเอง ภาวะผู้นำมีความสำคัญ และเป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางแล้วว่าเป็นคุณลักษณะสำคัญของการบริหารจัดการในสถานศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายไปสู่ความสำเร็จ และเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญประการหนึ่งที่มีส่วนช่วยผลักดันให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้เป็นสิ่งเร้าและตัวเร่งอันสำคัญที่ทำให้การทำงานของสถานศึกษาบรรลุผลตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย เป็นหลักสำคัญที่จะนำสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด (สมคิด บางโม, 2555) ดังนั้นภาวะผู้นำจึงมีความสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการ ดังจะเห็นได้จากงานวิจัยของ ยูพิน คงเพชรศักดิ์ (2558) ที่ทำการศึกษาคือความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 พบว่า ภาวะผู้นำมีความสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการในทางบวกทุกด้าน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ จรัส รัชชอารยะธรรม (2563) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยในภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง และงานวิจัยของ กฤตนันท์ ลักษณะนันท์ (2563) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 พบว่า ภาวะผู้นำมีความสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการในทางบวกทุกด้าน แสดงให้เห็นว่าเมื่อผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำสูงย่อมมีแนวโน้มที่การบริหารงานวิชาการจะมีแนวโน้มในการดำเนินงานสูงตามไปด้วย ซึ่งจะส่งผลต่อความสำเร็จของสถานศึกษาได้

สถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชัยนาท มีจำนวน 7 แห่ง การบริหารจัดการมีความแตกต่างกันตามบริบทของชุมชน และนโยบายการบริหารของผู้บริหารองค์กร และนโยบายจากทางภาครัฐ ความต้องการของทุกภาคส่วน ที่ส่งผลถึงการจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งทำให้ทุกโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการบริหารงานวิชาการ และงานด้านอื่น ๆ แตกต่างกันไปตามบริบทของโรงเรียน ชุมชนท้องถิ่น ความแตกต่างเหล่านี้ส่งผลถึงการบริหารจัดการงานวิชาการในสถานศึกษา จึงทำให้ทุกโรงเรียนมีแนวทางการบริหารการศึกษา โดยเฉพาะงานวิชาการภายใต้โครงการกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อหวังยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและคุณภาพของการจัดการศึกษา โดยการบริหารการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในการพัฒนาท้องถิ่น โครงการส่งเสริมการอ่านในสถานศึกษา โครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน โครงการพัฒนาห้องสมุด โครงการเด็กเก่งท้องถิ่น โครงการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ฯลฯ รวมถึงกิจกรรมส่งเสริมหลักสูตรต่าง ๆ นอกจากนี้มีการจัดตั้งเครือข่ายโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่นในทุกด้าน แต่อย่างไรก็ตาม จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์บริบท และปัญหาของสถานศึกษา

สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชัยนาท พบว่า สถานศึกษาบางแห่งยังมีปัญหาครูสอนไม่ตรงตามวิชาเอก ครูขาดเทคนิคกระบวนการสอนในการถ่ายทอดความรู้ให้กับนักเรียน ครูยังขาดความรู้ความเข้าใจในการใช้สื่อเทคโนโลยีในการสอน ส่งผลให้นักเรียนไม่มีความกระตือรือร้นในการเรียน ประกอบกับพื้นฐานทางความรู้ของนักเรียนที่แตกต่างกันจึงทำให้การเรียนการสอนของครูมีความยุ่งยากมากขึ้น ส่งผลกระทบถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและผลการประเมินคุณภาพผลการสอบ (o-net) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประจำปีการศึกษา 2561-2563 วิชาภาษาไทย วิชาภาษาอังกฤษ วิชาคณิตศาสตร์ วิชาวิทยาศาสตร์ ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าระดับสังกัดและระดับประเทศ ซึ่งปัญหาดังกล่าวเป็นผลพวงมาจากการบริหารงานวิชาการซึ่งอาจจะยังไม่ดีเท่าที่ควร (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชัยนาท, 2563)

จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีสนใจที่จะความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา กับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดชัยนาท เพื่อนำข้อมูลที่ได้เป็นแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชัยนาท นำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาตนเอง และประยุกต์ใช้ในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา เป็นการพัฒนาและปรับปรุงการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะ ความรู้ ความสามารถตามศักยภาพของตน และบรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาของสถานศึกษาได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดชัยนาท
2. เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดชัยนาท
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา กับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดชัยนาท

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยครั้งนี้ออกแบบเป็นการวิจัยเชิงความสัมพันธ์ (Interrelationship Studies) เพื่อมุ่งค้นหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัวแปร ซึ่งผู้วิจัยกำหนดวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 14 คน และครู จำนวน 220 คน รวมทั้งสิ้น 234 คน จากสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดชัยนาท 7 แห่ง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู จำนวน 146 คน ได้จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan (1970, 607-610) และใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified random sampling) จำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 9 คน และครู จำนวน 137 คน แล้วจึงใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ได้แก่

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา มี 4 แบบ คือ 1) ภาวะผู้นำแบบสั่งการ จำนวน 6 ข้อ 2) ภาวะผู้นำแบบให้การสนับสนุน จำนวน 6 ข้อ 3) ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม จำนวน 7 ข้อ และ 4) ภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จ

จำนวน 7 ข้อ ซึ่งมีลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective congruence: IOC) เท่ากับ 1.0 ทุกข้อคำถาม และค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.95

2. การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ประกอบด้วย 7 ด้าน คือ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา จำนวน 6 ข้อ 2) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ จำนวน 6 ข้อ 3) ด้านการวัดผลประเมินผล จำนวน 8 ข้อ 4) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา จำนวน 7 ข้อ 5) ด้านการนิเทศการศึกษา จำนวน 7 ข้อ 6) ด้านการพัฒนาระบบคุณภาพภายในสถานศึกษา จำนวน 8 ข้อ และ 7) ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา จำนวน 8 ข้อ ซึ่งมีลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective congruence : IOC) เท่ากับ 1.0 ทุกข้อคำถาม และค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.98

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย และใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยสร้างแบบสอบถามออนไลน์ โดยใช้โปรแกรมกูเกิล ฟอรัม (Google form) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูล ระหว่างวันที่ 9 - 28 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2565 ซึ่งได้รับการตอบกลับทั้งสิ้น 146 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
2. วิเคราะห์การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา กับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดชัยนาท แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดชัยนาท ในภาพรวม

ข้อ	รายการ	ระดับภาวะผู้นำ			
		\bar{X}	S.D.	แปลผล	อันดับ
1.	ภาวะผู้นำแบบสั่งการ	4.27	0.70	มาก	4
2.	ภาวะผู้นำแบบให้การสนับสนุน	4.31	0.81	มาก	1
3.	ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม	4.29	0.78	มาก	3
4.	ภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จ	4.30	0.70	มาก	2
รวมเฉลี่ย		4.29	0.72	มาก	-

จากตารางที่ 1 พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดชัยนาท โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.29) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ภาวะ

ผู้นำแบบให้การสนับสนุน ($\bar{X} = 4.31$) รองลงมา คือ ภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จ ($\bar{X} = 4.30$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ภาวะผู้นำแบบสั่งการ ($\bar{X} = 4.27$)

2. ผลการศึกษาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดชัยนาท แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดชัยนาท ในภาพรวม

ข้อ	รายการ	ระดับการดำเนินงาน			
		\bar{X}	S.D.	แปลผล	อันดับ
1.	ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.38	0.57	มาก	3
2.	ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.41	0.57	มาก	1
3.	ด้านการวัดผลประเมินผล	4.34	0.60	มาก	4
4.	ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.27	0.63	มาก	6
5.	ด้านการนิเทศการศึกษา	4.28	0.64	มาก	5
6.	ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	4.39	0.59	มาก	2
7.	ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	4.27	0.67	มาก	7
รวมเฉลี่ย		4.34	0.56	มาก	-

จากตารางที่ 2 พบว่า การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดชัยนาท โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.41$) รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.39$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ($\bar{X} = 4.27$)

3. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดชัยนาท แสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดชัยนาท

ภาวะผู้นำของ ผู้บริหารสถานศึกษา	การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา							รวม
	Y ₁	Y ₂	Y ₃	Y ₄	Y ₅	Y ₆	Y ₇	
X ₁	0.69**	0.75**	0.71**	0.74**	0.74**	0.73**	0.74**	0.80**
X ₂	0.68**	0.72**	0.67**	0.72**	0.72**	0.68**	0.71**	0.77**
X ₃	0.72**	0.73**	0.67**	0.73**	0.75**	0.71**	0.75**	0.79**
X ₄	0.74**	0.76**	0.72**	0.76**	0.77**	0.76**	0.81**	0.83**
รวม	0.74**	0.77**	0.72**	0.76**	0.77**	0.75**	0.78**	0.83**

** ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับสูง ($r = 0.83$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านที่มีความสัมพันธ์สูงสุด คือ ภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จ ($r = 0.83$) รองลงมา คือ ภาวะผู้นำแบบสั่งการ ($r = 0.80$) และด้านที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุด คือ ภาวะผู้นำแบบให้การสนับสนุน ($r = 0.77$)

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดชัยนาท โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดชัยนาทส่วนใหญ่ แสดงออกให้เห็นถึงความสามารถในการใช้อิทธิพล จูงใจหรือโน้มน้าวครูให้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความกระตือรือร้นและเต็มใจ จนสามารถปฏิบัติงานเพื่อมุ่งไปสู่จุดหมายที่กำหนดไว้ได้สำเร็จ ซึ่งหมายถึงภาวะผู้นำนั่นเอง โดยภาวะผู้นำเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญประการหนึ่งที่มีส่วนช่วยผลักดันให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ เป็นสิ่งเร้าและตัวเร่งอันสำคัญที่ทำให้การทำงานของสถานศึกษาบรรลุผลตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย เป็นหลักสำคัญที่จะนำสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ยูพิน คงเพชรศักดิ์ (2558) เรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 พบว่า ระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิมล จันทร์แก้ว (2560) เรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. จากผลการวิจัยที่พบว่า การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดชัยนาท โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก สถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดชัยนาทตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญที่สุดในสถานศึกษา เป็นงานที่มุ่งหวังให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนที่ทำให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ความสำเร็จของสถานศึกษาส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน นอกจากนี้ยังเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จที่แสดงให้เห็นถึงคุณภาพ และประสิทธิภาพทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษานั้น ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ยูพิน คงเพชรศักดิ์ (2558) เรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 พบว่า ระดับสภาพการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เสวลักษณ์ กลั่นธูป (2560) เรื่อง การศึกษาสภาพการดำเนินงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร พบว่า สภาพการดำเนินงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. จากผลการวิจัยที่พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดชัยนาท โดยรวมมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ภาวะผู้นำเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญประการหนึ่งที่มีส่วนช่วยผลักดันให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้รวมถึงการ

บริหารงานวิชาการในสถานศึกษาด้วย จากผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ถ้าผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำทั้ง 4 รูปแบบ คือ ภาวะผู้นำแบบสั่งการภาวะผู้นำแบบให้การสนับสนุน ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม และภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จ มากเพียงใด ย่อมทำให้การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษามากตามไปด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ จรัส รัชการยาระธรรม (2563) เรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สลันทิพย์ อิมปาน (2563) เรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชัยนาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชัยนาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 ในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 จากผลการวิจัยที่พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชัยนาท ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ภาวะผู้นำแบบสั่งการ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับพฤติกรรมของตนในด้านการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษาที่ชัดเจนยิ่งขึ้น กำหนดขั้นตอนในการปฏิบัติงาน เพื่อให้ครูปฏิบัติตัวอย่างละเอียดทุกขั้นตอน กำหนดมาตรฐานของงานแต่ละงานไว้อย่างชัดเจน กำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จของแต่ละงานไว้อย่างชัดเจน มอบหมายงานและการสั่งการเป็นลายลักษณ์อักษร และควบคุม กำกับ ดูแล การปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิด เพื่อให้การปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ สำเร็จได้ตามเป้าหมายของสถานศึกษา

1.2 จากผลการวิจัยที่พบว่า การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชัยนาท ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยส่งเสริมสนับสนุนให้มีการผลิตพัฒนา และใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาสำหรับการจัดการเรียนรู้ ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาให้มีความรู้ ความสามารถในการพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา รวมถึงการจัดระบบบริการสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา โดยจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอ

1.3 จากผลการวิจัยที่พบว่า ภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จ มีความสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับสูงกว่าภาวะผู้นำด้านอื่น ๆ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จ โดยควรกำหนดเป้าหมายในการดำเนินงานที่มีความท้าทายสูง กำหนดมาตรฐานในการปฏิบัติงานของครูไว้สูงเพื่อให้เป็นสถานศึกษาชั้นนำ โดยมุ่งเน้นความเป็นเลิศ และแสวงหาวิธีการปรับปรุงการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดชัยนาท รูปแบบอื่น เช่น ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

2.2 ควรมีการศึกษาแนวทางการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดชัยนาท

2.3 ควรมีการศึกษารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดชัยนาท

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553*. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- กฤตนันท์ ลักษณะนันท์. (2563). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, นครสวรรค์.*
- จรัส รัชชอารยะธรรม. (2563). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, นครสวรรค์.*
- ยุพิน คงเพชรศักดิ์. (2558). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, นครสวรรค์.*
- วิมล จันทร์แก้ว. (2555). *รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3. ดุษฎีนิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยรังสิต.*
- _____. (2560, พฤษภาคม - สิงหาคม). *ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1. วารสารรัชต์ภาคย์, 11 (23), 244-256.*
- สมคิด บางโม. (2555). *การเป็นผู้ประกอบการ. (พิมพ์ครั้งที่ 5)*. กรุงเทพฯ: เอสเคบุ๊กส์.
- สลินทิพย์ อิ่มปาน. (2563). *ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชัยนาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5. วารสารนาคบุตรปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, 12, 23 - 32.*
- เสวลักษณ์ กลั่นธูป. (2560). *การศึกษาสภาพการดำเนินงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร. การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต(การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, นครสวรรค์.*
- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดชัยนาท. (2563). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563*. ชัยนาท: ผู้แต่ง.
- อุทุมพร ชิมแสน. (2559). *การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการด้านการวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนสำหรับสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษามหาสารคาม เขต 3. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.*
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determination sample size for research activities. *Education and Psychology Measurement*. 30 (3), 607-610.

